

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF FRITCHARD AVENUE AND McGREGOR STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на рої вулиці Фрічард і Макґрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Fritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

ПРОТЕСТУЙТЕ ПРОТИ ЗАСУДУ НА СМЕРТЬ ТРОХ РОБІТНИКІВ!

Фашістський терор польської шляхти далі поширюється, зростає. Робітничі організації безмілосердно переслідуються й забороняються. Передові борці робітництва й селянства уряд П'ясувського пакує в тюрми. Найновіші вісті доносять, що уряд П'ясувського обвинувачує 33-ох організаторів опозиції, яка влаштувала в Кракові проти-урядову демонстрацію. Між ними є багато соймових послів, їх оскаржуються в протидержавній пропаганді: їм грозить по п'ять літ тюрми.

10 липня у Варшаві засуджено 5-ох робітників на 23 роки каторги "за протидержавну роботу". 8 липня у Варшаві прийшло до кровавої боротьби безробітних з поліцією перед міською радою. Поліція заатакувала демонстрантів і 5-ох тяжко поранила.

В різних містах Польщі на початку липня відбувся ряд єврейських погромів. Бої між поліцією й робітництвом відбувалися в Соснових та в інших містах.

Надто шаліє скажений терор п'ясувщини на окупованих українських і білоруських землях. Робиться це одночасно тоді, коли той самий уряд П'ясувського заручається підтримкою МНДО і української та білоруської буржуазії, з якою заключає угоди.

П'ясувщина й буржуазія так званих національних меншин творить блок проти Радянського Союзу й проти трудящих власної країни. Тим яким і пояснюється зміцнення терору проти трудящих Польщі й окупованих нею земель. Робітництво Європи протестує проти засуду на смерть трох комуністів у Львові. Проти цього засуду, проти скаженого терору П'ясувщини повинно запротестувати й робітництво та фармерство Канади, ухвалюючи резолюції та засилаючи їх до відповідних установ.

Всі нації організації, що отримали резолюції і інструкції, повинні запротестувати проти польсько-шляхетського терору й написати про це до нашої газети. Українське робітництво Вінніпегу висловило свій протест на мітингу в Укр. Роб. Домі у вівторок, 29 липня.

НАУКА Й КУЛЬТУРНА РОБОТА В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

В кількох минулих числах "Укр. Роб. Вістей" ми подавали про організованість трудящих в Радянському Союзі, про зріст їхньої преси. Зараз торкнемося навчання та культурного будівництва.

Нема потреби повторяти тут, яку темну, неписьменну спадщину дістала радянська влада від царату. За царату школа була привілеєм багатих, заможних класів. На селах або зовсім не було шкіл, або були церковно-приходські, як їх там називали і в яких так учили, що за вісім років по школі учень не тямив вже й власного імені нашірабати. Не краще малася справа зі школами "народного просвіщення" в містечках, де учили закону божого й родословної царату.

Радянська влада, отримавши після горожанської війни страшну руїну цілого господарства, взялася за його відбудову і за навчання людей грамоти. При величезному браку учителів, цілком приміщенні, при страшній неграмотності дорослого, голінького селянського, населення, селянські будинки, робітничі клуби всюди, де тільки збиралися робітники й селяни — стали школами для ліквідації неписьменності серед дорослого населення.

В часі реконструкції народного господарства почали рости вищі, середні й нижні школи по цілій країні. А зараз ось вже читаємо, що переведено закон про обов'язкове навчання. Спитайте: чому аж тепер? Тому, що то не штука ухвалити закон, але хто буде його переводити в життя. Радянська влада могла ухвалити цей закон з приходом до влади, але для цього треба було мати сотки тисяч учителів, шкіл. Від царату вона цього не отримала, а те, що й отримала, треба було основно переробити, бо воно або було вороже, або бездарне, наскрізь прогниле "православним, самодержавним й отчеством".

Як же зараз стоїть грамотність в Радянському Союзі? Прогрессово по цілому СРСР, а по національних республіках зокрема грамотність стоїть так: по СРСР — 62,6 відсотків грамотних; по Російській Соціалістичній Федералістичній Радянській Республіці — 61,3 відсотків; по Українській Соціалістичній Радянській Республіці — 71,3 відсотків; по Білоруській — 69,0 відсотків; по Закавказькій — 52,1; по Туркменській — 24,5; по Узбекській — 19,4 відсотків.

З цих цифр бачимо, що найнижче стоїть грамотність на Радянській Україні, а найнижче в Туркменії й Узбекістану. Щодо тих останніх двох республік, то за часів царату між населенням цих країн була цілковита неграмотність, тоді як у всіх інших грамотність хиталася від 15 до 30 відсотків.

Після п'ятилітнього панування школи, чотирилітка в 1930-31

році має охопити 14.500.000 дітей, або більше як два рази в порівнянні з довоєнним часом. Це є 24 відсотків більше, як 1929-30 року.

Цікаво, як поставлено на 1930-31 рік вище шкільництво на Радянській Україні. Ось що показують нам нищеневедені цифри. До ВИИПів (до вищих шкіл) мають 1930-31 року прийти 134,615 студентів, або три рази більше, як минулого року. До інститутів, колишніх університетів, мають прийти 44,615 студентів, а до технікумів 90,000 студентів.

Такого великого скоку не знає історія. Воно-ж ясно: бо історія не знає й такого великого індустріального й сільсько-господарського будівництва, яке зараз відбувається в радянській країні та ще й до того будівництва соціалістичного.

Розвиток індустрії вимагає високих техніків, інженерів, людей, що могли б не тільки керувати збудованою індустрією, але розвивати її, будувати нову. Тим то й пояснюється прийняття такої великої кількості (90,000) студентів до технікумів, тобто до вищих технічних шкіл.

По вертикалях прийом розподілено так: до інститутів індустріальної вертикалі мають прийти 14,195 і до технікумів тої ж вертикалі — 26,000; до сільсько-господарських інститутів — 7,850 і до сільсько-господарських технікумів — 24,000; до соціально-економічних інститутів — 3,860 і до технікумів — 11,000; до медичних інститутів — 4,270 і до технікумів — 6,000; до педагогічних інститутів — 1,300 і до технікумів — 17,500; до художніх інститутів — 1,200 і до технікумів — 2,500; до транспортних інститутів — 1,900 і до технікумів — 3,000.

Так Радянська Україна ставить тепер у себе систему навчання у вищих школах. Одночасно встановлено, що, наприклад, в індустріальних школах має бути 80 відсотків забезпечено за робітниками, а в інших величезна перевага за робітниками й селянами.

Отже поруч з індустріальним та колективним сільсько-господарським соціалістичним будівництвом, росте в Радянському Союзі шкільництво й грамотність, вичуються сотки тисяч молодих техніків, інженерів, механіків, людей науки, які невдовзі стануть в кермі цілого індустріального й сільсько-господарського життя країни.

ДОПОМОЖІТЬ СТРАЙКУЮЧИМ МАЙНЕРАМ В МЕРКОЛ!

До всіх робітничих організацій і до всіх пролетарів Канади.

Боротьба майнерів в Альберті проти властивих копалин і продажних наганячів з Юнайтед Майн Воркерс оф Америка загострюється з кожним днем. Недобитки цієї юні далі тримаються в деяких кепках і в порозумінні з босами роблять все можливе, щоб їм вислужитися. Скебування є їхнім улюбленим завданням. Наочним доказом цього є Меркол, де майнери страйкують вже поверх місяця і де члени Юнайтед Майн Воркерс оф Америка є найактивнішими скебами.

Боротьба почалася в Меркол за те, коли майнери, не будучи в силі боротися з тяжкими умовами праці під проводом ЮМВА, розірвали з нею й сформували відділ Майн Воркерс Юніон оф Канада. Переведено голосування на одному з мітингів. Робітники солідарно переголосували проти ЮМВА, а за МВЮК. Лише кілька компанійних наганячів, урядовців старої юні були проти. Сформований відділ Майн Воркерс Юніон оф Канада зараз вже повів боротьбу за поліпшення умов праці і за визнання МВЮК.

Недобитки ЮМВА почали тоді свою чорну роботу скебування. Як тільки почався страйк, вони зараз же пішли на усугублення, допомагаючи й розбивати пікетування і т. ін. Коли компанії не вдалося зломити опору майнерів, вона вигадала страйкерів із своєї землі.

Жерти послати на адресу: Workers International Relief Western Area Committee, John Hladun, secr., 416-1st Ave. N. E., Calgary, Alta.

Майнери примушені були встановити цілі міжнародної Робітничої Допомоги. Міжнародна Робітнича Допомога сформувала комітет, головою якого вибрано Т. Г. Слупського, а секретарем-скарбником Ч. Стара.

Товариші! Значіння страйку в Меркол дуже велике! Це є не тільки боротьба проти босів, але це початок остаточної боротьби за прогнання з альбертійських майнів скебської юні — Майн Воркерс Юніон оф Америка. Це є відступ робітництва до ліво-кримінального революційного руху — за єдність всіх майнерів під проводом Воркерс Юніті Ліг. Майнери в Меркол повинні виграти страйк! Вони потребують вашої допомоги! Іхні родини вже голодують!

Міжнародна Робітнича Допомога встановила свою головну квартиру для західної території в Келгарі й зараз провадить кампанію негайної допомоги страйкерам. Ми апелюємо до вас і до кожного робітника допомогти страйкерам в Меркол! Допомога потрібна негайно і обов'язком є кожного робітника й кожної робітничої організації допомогти майнерам в Меркол у їх завзятий боротьбі.

Пішли до Кракова Пенгеси, пішли Хадеки, пішли Визвольники, пішли Напівраки, навіть кажуть — Вітос зачепив краватку для більшої поваги.

Понесли "революційні" прапори, понесли й "революційний" спів за демократією.

Матко — кажуть — боска, матко ченстоховска! ...Аа чого, діти? ...Демократія в Польщі пропадає! Уряд соймові збиратись не дозволяє!

...Ну, то що... А хіба уряд не обійдеться без вас? А хіба Муссоліні не обходиться без сойму? ...Але демократія пропадає, найсвентша! ...Е-е!

ДЕМОКРАТІЯ В ПОЛЬЩІ ПРОПАДАЄ.

Ще до недавнього в Польщі було так:

Був собі у Варшаві демократичний сойм, а до цього сойма приходив де-коли П'ясувський.

Приходив собі до сойма, казав послам і сенаторам: "ціх там" і все "ціало уставодавче" аж умівало в дерестраку.

— Нех же марш, П'ясудські! — Нех же демократична Ржеч-посполіта!

Царювала, як бачите, демократія в Польщі. Міг собі свобідно сойм подати ухвалити, міг собі свобідно і "нех же демократія" крикнути, міг собі також і П'ясувський кілька разів "файднути" здорово по всіх нетипікальних послах та сенаторах.

Словом — демократія, та навіть і народ в Польщі міг собі погодувати у волю.

Податки йому ухвалював сойм... Криміналів йому не жадував сойм... До голоду та злиднів його примушував сойм.

— А-ну, мовляв, не скупиєся, хлопче!... А-ну досягй ще більшу порцію злиднів!

Благоденствував народ трудящий у Польщі...

Корчявся від цієї доброти демократичної, та хвалив чудово демократію.

А в Польщі тимчасом ріс добробут швиденько, як ті ундівські брехні про Рад. Союз... Росли довжочки заграничні... Росли податки селянські та робітничі... Росли також нужда і безробіття помаленьку.

І в соймі було: "ціх там", та "нех же демократична Ржеч-посполіта"!

Жив собі колісь, польський уряд зі соймом, аж любо було дивитися на них. Як брат зі сестрою, жили собі...

То, що сойм ухвалить нові податки... уряд затвердить хутенько...

То, що уряд запроєкує ще свіжіші соймові — він ухвалить їх хорше.

Було "спулжице" у Варшаві. Хвалили послі платні урядові, хвалили уряд демократію польську, хвалили пани в Польщі і уряд і демократію і сойм з урядом у купі.

— От спулжице! От влада! Видиш, хлопце, як чудово?

— Кохався народ з нуждою, голодом і безробіттям, тай піджакував панам.

— Дуже чудово з оцею демократією! Ще нехай так трошки і...

— Круля захочеш? Е-е! Нам і демократична Польща нічого.

Отже царювала демократія. Зроставав добробут.

Але — позавидував лихий з того прекрасного "спулжици" уряду з соймом і:

— Дурень естесь! — каже наприкінці минулого року, уряд соймові. Болван! — бренькнув ще й острогами.

— Та-ак? — обидився сойм демократичний. Та-ак? — Лайдаки!

Узяв тоді сойм і ухвалив, що уряд лайдак і тому нічого вартий.

Узяв тоді уряд і сказав собі, що сойм — файдани самі, і тому також нічого вартий.

Отже пішло вже у купі з нуждою та безробіттям.

Що сойм ухвалить недовіря урядові, то уряд зараз другий дзвеніть острогами...

Вкіщі — що сойм розжестеться побігти до Варшави — то на дверях у сойм:

— Встемп зброньони! Не дотикає!

Обидився сойм демократичний.

— Як? думає. — Щоб нужда, голод, безробіття без нас "соціалістів" росли?

Щоб податки та без нас ухвалювали?

Ге-е-й! ППС-и, Хадеки, Визвольники, Пастовци, Напівраки і т. под. ласпердаки! А-ну палачову революцію до Кракова! А-но лиш "брунь" демократію в Польщі!

І пішло...

Пішли до Кракова Пенгеси, пішли Хадеки, пішли Визвольники, пішли Напівраки, навіть кажуть — Вітос зачепив краватку для більшої поваги.

Понесли "революційні" прапори, понесли й "революційний" спів за демократією.

Матко — кажуть — боска, матко ченстоховска! ...Аа чого, діти? ...Демократія в Польщі пропадає! Уряд соймові збиратись не дозволяє!

...Ну, то що... А хіба уряд не обійдеться без вас? А хіба Муссоліні не обходиться без сойму? ...Але демократія пропадає, найсвентша! ...Е-е!

Великі зміни в Польщі. Велика полєдка трудящим.

То до тепер трудящий народ голодував — тепер лише голодує трудящий народ!

То до тепер стігав податки сойм — тепер лише уряд стягає податки!

То до тепер ходили безробітні вулицями — тепер лише вулицями ходять безробітні!

То до тепер гонили трудящих до тюрми — тепер лише до криміналів замикають!

Ведикі зміни.

Ну і... демократія пропадає. Отже плаче всі есдеки й радикали, бо ж пропадає вона як царські трони, недавно як і це не одне пропадає.

Плачте! Емка.

ТАКА ВІДПОВІДЬ ВОРОГАМ!

В кожному числі "Укр. Роб. Вістей" свідоме класово робітництво відповідає своїм ворогам, які вже почали були радити, що коло нашої преси тяжкі матеріальні умовини, вони вже навіть проголошували свої "виборчі програми", що нашу пресу треба заборонити, бо вона... аж страхи збирають — більшовицька.

Не з того боку почали радити вороги нашої преси. Краще вже були б сказали, що наша преса видається за "московські рублі". Цей термін так вже широко відомий, на всіх мовах "спонуканий", що він і пояснення не вимагає. А то почали не з того кінця й сіли маком.

Чи ж сіли? Ні вони, не сіли й не садуть. Думається, щоб ридумати щось новішого, апелюючого. Поки ж що — вони читають відповідь свідомого українського робітництва.

ЛИВЕРПУЛ, Н. С.

Вігналиши в попередніх числах нашої робітничої преси, що вона потребує негайної допомоги, та що насамперед з допомогою поспішили товариші, що працюють у видавничій, жертвуючи свій двотижневий заробток, а за їхнім приміром пішли і інші товариші, жертвуючи по змозі по тижневі і півтижні заробітної платні, — я таксь не хочу лишитися позаду других товаришів і поспілю на пресовий фонд свій півтижневий заробіток в сумі \$11.00. При цій нагоді кличу всіх товаришів читачів нашої преси поспішити з допомогою нашому дорогому читачеві. Бо наша преса говорить до нас і про нас. При допомозі друкованою слова в робітничій пресі працюючі маси мають змогу освідити себе і правильним шляхом вести боротьбу в капіталістично класово. Тому боротьба треба нам нашої преси віддати за те, дати її грошеву допомогу.

То ж всі спішіть з допомогою нашої преси!

Хай живе і розвивається робітнича преса!

З товариським привітом, А. К. Николаїчук.

МУС ДЖО, САСК.

Дорога Адміністрація! На заклан тов. Т. Кобзея я зложу півтижневий заробітний платню в сумі \$8.00 на піддержку нашої української робітничо-фармерської преси і закликаю не саме зробити всіх свідомих товаришів, що дорожать своєю пресою. Товариші і товаришки! Спішіть всі з допомогою нашої преси й покажіть їм ворогам, що пророкування їх про упадок нашої преси ніколи не здійсниться. Додаючи теж \$2.00 на нову передплату "У.Р.В."

З товариським привітом, Д. Салевич.

ПОІНТ ЕН, ОНТ.

Дорогі Товариші! Я тек не хочу лишитися позаду других товаришів, що жертвують на пресовий фонд нашої робітничо-фармерської преси і поспілю свою дводенню заробітну платню в сумі \$6.00 на пресовий фонд "У.Р.В."

Хай живе робітничо-фармерська преса!

З товариським привітом, Петро Поцільчук.

ІОНА СТЕПІШЕН, ОНТ.

Дорогі Товариші! Прочтавши в "У.Р.В." про тяжке положення, в якому знаходиться зараз наша преса, я оце поспілю на пресовий фонд \$5.00, бо не хочу бути позаду своїх дорогих товаришів, що так широко спішуть з допомогою нашої преси. Для мене є дорога робітнича преса, бо я з неї вже багато навчився. То ж всі ми трудящі повинні подбати, щоб наша преса була матеріально забезпечена, та щоб і на далі галасила нам слово правди.

З товариським привітом, М. Навроцький.

САВДЕРС, АЛТА.

Товариші! Посілаю Вам \$12.00 на пресовий фонд "У.Р.В." — \$6.00 від себе а \$6.00 від тов. І. Лучника і кличемо кожного читача і симпатика зробити те саме й по своїй змозі жертвувати нашої преси. Зараз наша преса знаходиться в прикрім матеріальнім положенні і всі ми як один повинні її піддержати. Бо коли б ми позбулися нашої преси, тоді ми не мали б змоги дістати правдивих відомостей про положення працюючих в цілому світі і мусли б вдовольнялись буржуазною пресою, яка завжди фальшово інформує про справи, коли не тиснить робітничого руху. Отже не сміє в нас бути байдужности до нашої преси, не сміємо ні на хвилюк призабути за нею. Бо робітнича преса, це одинока зброя в руках працюючих в нинішній капіталістичній системі і цю зброю ми не випустимо з рук за ніяку ціну.

З товариським привітом, П. Г. Томин.

ГЕМІЛТОН, ОНТ.

Дорогі Товариші! Знаючи, що наша преса потребує негайної допомоги, я оце поспілю Вам \$3.00 на пресовий фонд "У.Р.В."

Жертвували: Н. Коломєць \$2.00; Анна Коломєць \$1.00. Разом \$3.00.

Кличу всіх читачів нашої преси, щоб виірнали свою передплату і жертвували на пресовий фонд.

З товариським привітом, Нікофор Коломєць.

ШОРНКЛІФ, МАН.

Дорогі Товариші! Від імені вілзку ГУРФДім в Шорнкліф посилаю Вам \$13.81 на допомогу нашої преси. В нас відбувся півнік, а ми збрали трохи грошей та ще постаралися зробити одні підприємство на піддержку нашої преси.

Імена жертвувачів на пресовий фонд по 25 ц.: М. Драбик, Р. Каблан, С. Козуб, Стефан Козуб, Е. Добридень, Т. Козуб, Гр. Добрийтець, Ю. Петрачук, П. Стельмах, К. Видиш, Ю. Круцьковський, М. Міхаловський, М. Хрусцинький, М. Гвардир, Ф. Срубка, І. Динська; П. Рутка 20 ц.; по 15 ц.: М. Диль, Ф. Лушпріа; по 10 ц.: Ю. Сріська, І. Качановський, Е. Остафійчук, В. Понєвак, Н. Музачка, І. Телок, В. Кузін, М. Лушпріа, А. Лушпріа, В. Круцьковська; по 5 ц.: П. Голос, М. Баран. Разом \$5.60.

Приходу з півночі було \$16.38, але 7 ц. відтінено на пересилку грошей.

Всім жертвувачам щира подяка.

З товариським привітом, П. Остафійчук.

ІМНІРИЛ, САСК.

Дорогі Товариші! Посілаю на допомогу робітничій пресі один долар і жаляю що не можу послати більше. Тяжкі часи настали для нас, фармерських робітників, чим далі наймити, бо робітничі все такі має визначити час на роботу, а наймит працює від-ночі до ночі.

Отак фармерські наймити жили ще надалі, що підчас жнив поправимо свою долю, но тут вже другий рік жнив не буде і ми опинимся в тяжкім матеріальнім положенні. Але не зв'язуючи на оті дні, я відринаю від своїх конечних потреб отого долара і посилаю нашої пресі, бо знаю що тепер її потрібно допомоги. Бо наша преса не може ні від кого сподіятися помоги, лиш хайба від нас самих, себто від читачів, що можуть трошки більше помоги як я.

З товариським привітом, П. Гаврилюк.

СУ СЕРІТ МЕРЛ, ОНТ.

Дорогі Товариші! Ми робітничі-сескінменні читаємо "У.Р.В." і бачимо, що наша дорога преса знаходиться зараз в тяжкому матеріальному положенні тому спішимо її з допомогою по нашої змозі і висілаємо на пресовий фонд "У.Р.В." \$8.00 і \$2.00 на пресовий фонд "Робітничі" від т-ки Марії Коробки.

Імена жертвувачів на пресовий фонд "У.Р.В.": М. Коробка \$5.00; по \$1.00: Г. Данилик, М. Дерик, І. Дерик.

На цьому місці кличемо всіх своїх товаришів по праці — сескінменів, що стало працювати, щоб відкласти гроші в такій важкій менті і поспішити нашої пресі з негайною допомогою. Бо хто-ж не трудящий повинен по лісах і сескінях як не наша робітнича преса? Читаємо в ній про "гаразди" працюючих в цілому світі, про боротьбу трудящих зі своїми